Planprogram - kommunedelplan naturmangfold 2026 - 2036

Innledning

Innledning

I kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033 står det at en av satsningsområdene for kommunen er naturmangfold. i forbindelse med planstrategien ble det bestemt at kommunedelplan for miljø, vedtatt i 2015 skal revideres og at planen skal deles i to. En for naturmangfold og en på klima.

Som grunnlag for planarbeidet skal det utarbeides et planprogram. Planprogrammet beskriver formålet med planarbeidet, hvilke tema som skal utredes, organisering, medvirkning, framdrift og hvordan kommunedelplanen skal brukes i kommunens videre forvaltning.

Kommunedelplanen skal bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Inderøy kommune. Planen skal gi en samlet oversikt over viktige naturområder, naturtyper, arter, økologiske sammenhenger og områder med særlige utfordringer eller restaureringsbehov.

Naturmangfoldet er under økende press som følge av blant annet arealendringer, fragmentering av leveområder, forurensning, klimaendringer og spredning av fremmede arter. Hensynet til naturmangfold har derfor fått økt betydning i nasjonal, regional og kommunal areal- og samfunnsplanlegging.

Kommunedelplanen skal være et strategisk verktøy for Inderøy kommune og gi et bedre beslutningsgrunnlag ved utarbeidelse og behandling av kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og enkeltsaker etter blant annet plan- og bygningsloven, jordloven og annet relevant lovverk.

Planen skal også bidra til at hensynet til naturmangfold blir vurdert tidlig i plan- og beslutningsprosesser.

Målet er at kommunedelplanen skal være ferdig behandlet og vedtatt innen juni 2027.

Bakgrunn

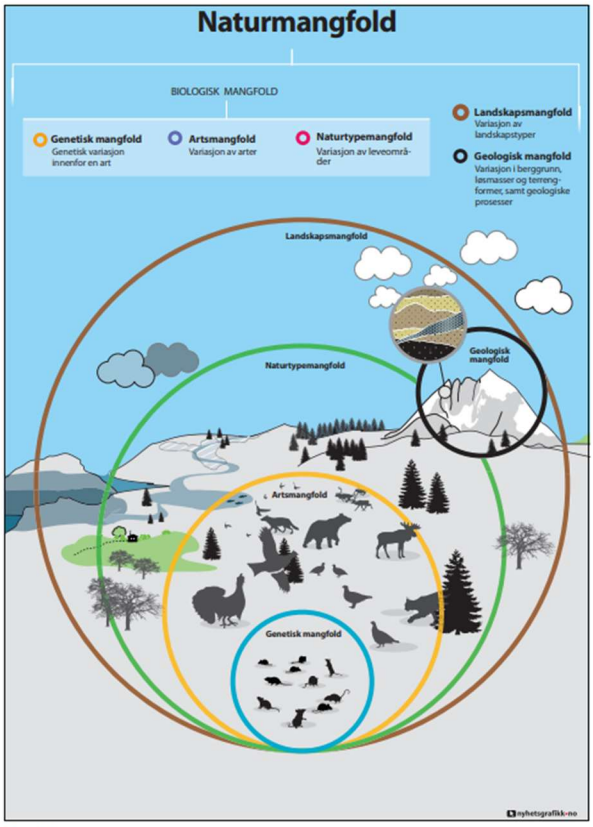
Naturmangfold har fått en stadig mer sentral rolle i samfunnsplanleggingen som følge av den negative utviklingen for mange arter og økosystemer. Arealrinngrep, forurensing, klimaendringer og fremmede arter utgjør viktige påvirkningsfaktorer. Samtidig har internasjonale avtaler, nasjonale føringer og økt kunnskapsgrunnlag styrket vektleggingen av naturmangfold i planlegging, forvaltning og politikkutforming.

For å motvirke den negative utviklingen lokalt er det avgjørende at politikere og administrasjonen i Inderøy kommune har tilgang til et oppdatert kunnskapsgrunnlag om kommunens naturmangfold, herunder forekomsten av arter og naturtyper, deres økologiske funksjoner og påvirkningsfaktorer. Et solid kunnskapsgrunnlag vil styrke kommunens evne til å ivareta naturmangfoldet gjennom planlegging, forvaltning og beslutningsprosesser, samt bidra til å forbedre tilstanden i områder der naturverdiene er redusert eller forringet.

Hva er naturmangfold

Naturmangfold omfatter biologisk mangfold, landskapsmangfold og geologisk mangfold. Biologisk mangfold beskriver variasjonen av økosystemer, arter og genetisk mangfold innenfor arter, samt de økologiske semmenhengene mellom disse. Geologisk mangfold omfatter variasjonen i berggrunn, mineraler, løsmasser samt de naturprosesser som danner og utvikler dem, Landskapsmangfold viser til variasjon mellom ulike landskapstyper, som kjennetegnes av fellestrekk i innhold, struktur og form.

Begrepet naturmangfold understreker den nære sammenhengen mellom disse tre begrepene. Geologisk forhold og landskap danner viktige forutsetninger for det biologiske mangfoldet, samtidig som arter og økologiske prosesser bidrar til å forme og utvikle landskapet over tid. Naturmangfoldet må derfor forstås som et helhetlig samspill mellom bilogiske, geologiske og landskapsmessige verdier.

Figur 1.1

Figuren viser hva naturmangfold betyr. Det omfatter genetisk mangfold, artsmangfold, naturtypemangfold, landskapsmangfold og geologisk mangfold. Genetisk mangfold, artsmangfold og naturtypemangfold sammen kalles også for biologisk mangfold.
Illustrasjon: Nyhetsgrafikk

Hva er et planprogram

I henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 skal det utarbeides planprogram for alle kommuneplaner. Etter avklaring med Miljødirektoratet er det lagt til grunn at også en tematisk handlingsplan for naturmangfold i Inderøy kommune skal utarbeides ihht. bestemmelsene i § 4-1.

Planprogrammet inngår som en del av varslingen av planoppstart og skal danne grunnlag for det videre planarbeidet ved å avklare mål, rammer, føringer, og sentrale utfordringer. Planprogrammet skal redgjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen med framdrift og involverte aktører, opplegg for medvrikning, behov for utredninger samt eventuelle alternative løsninger som kan vurderes. Samtidig vil planen gi økt forutsigbarhet for nærlingsliv, utbyggere og innbyggere.

Overordna føringer

Planarbeidet skal bygge på gjeldende lovverk og relevante nasjonale, regionale og kommunale føreinger.

Aktuelle lover og forskrifter som knyttes til naturmangfoldsforvaltningen:

- Naturmangfoldsloven
- Plan-og bygningsloven
- Friluftsloven
- Jordloven
- Forurensningsloven
- Forskrift om begrensning av forurensing
- Motorferdselloven
- Skogbruksloven
- Lakse- og innlandsfiskloven
- Viltressursloven

Nasjonale føringer:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027
- Meld. St. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur Norsk handlingsplan for naturmangfold
- FNs bærekraftsmål.

Regionale føringer:

- Regional planstrategi for Trøndelag 2024 - 2027
- Regional vannforvaltningsplan 2022 - 2027

Kommunale føringer:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2033
- Kommuneplanens arealdel 2022 - 2034

Avgrensning av planoppgaven

Naturmangfoldsplanen skal utgjøre et sentralt kunnskapsgrunnlag for Inderøy kommune. Naturmangfoldsplanen skal støtte administrasjonen i planlegging, saksbehandling og forvaltning - samt gi politiske beslutningstakere et godt grunnlag for vurderinger og vedtak, samt bidra til å gjøre kunnskap om kommunens naturmangfold tilgjengelig for innbyggere og andre interesserte.

Gjennom planarbeidet skal eksisterende kunnskap om naturmangfold i kommunen sammenstilles og systematiseres. Dette danner grunnlag for en vurdering av dagens kunnskapsstatus og kartleggingsgrad. Videre skal planen belyse sentrale utfordringer og aktuelle trusler mot naturmangfoldet i kommunen.

Planen skal videre sammenstille tilgjengelig kunnskap om geologisk mangfold, landskapsmangfold og marint naturmangfold. Dette er temaområder som hittil i mindre grad har vektlagt, men som utgjør viktige deler av den samlede naturmangfoldet. Sammenstillingen skal videre gi oversikt over kjent naturmangfold, identifisere områder hvor kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, og synliggjøre eventuelle behov for ytterligere kartlegging.

Målsetting

Hovedmål med planen:

Hovedmålet med kommunedelplan for naturmangfold i Inderøy kommune, er å gi en samlet og helhetlig oversikt over kommunens viktigste naturområder, naturtyper og gjeldende arter. Planens mål er derfor å forbedre kunnskapsgrunnlaget Inderøy kommune har idag, slik at man tar informerte beslutninger i utbyggingssaker. Noe som vil skape bedre forutsetninger for å kunne ivareta samt forhindre tap av naturmangfold i kommunen.

Videre ønsker Inderøy kommune følgende:

- *Å få en oppdatert oversikt over verdifull natur og naturtyper, artsmangfold og sårbarheter i kommunen*
- *Å få økt kunnskapen om forvaltning av natur i kommuneorganisasjonen/blant ansatte og blant innbyggere inklusive folkevalgte*
- *Å etablere et godt kunnskapsgrunnlag for rulleringen av kommuneplanens arealdel*
- *Å samarbeide tett med interessenter/frivilligheten/grunneiere for å skape eierskap til naturmangfoldet i kommunen"*

Følgende delmål er utarbeidet:

1. *At aktivitetene i Inderøy kommune skjer innenfor naturens bæreevne*
2. *Å redusere ressursbruken og miljøbelastningen. Ett av satsingsområdene er derfor naturmangfold og naturvern i Inderøy kommune.*

Forventede leveranser

Kommunedelplanen skal så langt som mulig inneholde:

Kunnskapsgrunnlag

En samlet framstilling av status for naturmangfoldet i Inderøy kommune, basert på eksisterende og eventuell ny kunnskap.

Temakart

Kart som synliggjør særlig viktige naturverdier, økologiske sammenhenger, sårbarheter og aktuelle restaureringsområder.

Kartene skal utformes slik at de kan benyttes i kommunens plan- og saksbehandling.

Utfordringsbilde

En vurdering av de viktigste utfordringene og påvirkningsfaktorene for naturmangfoldet i kommunen.

Mål og strategier

Planen skal fastsette mål og strategier for hvordan kommunen skal ivareta og forbedre naturmangfoldet.

Prinsipper for arealforvaltning

Planen skal vurdere prinsipper for hvordan naturhensyn skal innarbeides i:

- kommuneplanens arealdel
- reguleringsplaner
- byggesaker
- saker etter jordloven
- øvrige relevante kommunale beslutninger.

Handlingsdel

Planen skal inneholde en handlingsdel med prioriterte tiltak.

For tiltakene bør det så langt som mulig angis:

- ansvarlig enhet
- aktuelle samarbeidspartnere
- prioritet
- tidspunkt eller periode for gjennomføring
- eventuelt finansieringsbehov.

Organisering av planarbeidet

Planprosess og medvirkning:

Enhet plan, landbruk og miljø har hovedansvaret for utarbeidelse av kommunedelplan for naturmangfold. Enheten skal være prosjektansvarlig, samt lede planprosessen og utarbeiding av selve planen. Det har blitt opprettet arbeidsgruppe som består av representanter fra plan, landbruk, natur og byggesak.

Styringsgruppa er Inderøy hovedutvalg natur.

Planprogrammet vil videre være grunnlag for vedtak i hovedutvalg natur, samt det videre planarbeidet. Dette ved å sende planprogrammet på høring, vil Inderøy kommune få tilstrekkelig med innspill til planen og hvordan berørte parter ønsker å medvirke til den.

Den endelige kommunedelplanen for naturmangfold i Inderøy kommune vedtas av kommunestyret.

Medvirkning

Medvirkning:

Medvirkning skal være en sentral del av planarbeidet.

Gjennom varsling av planoppstart og høring av planprogrammet gis offentlige myndigheter, organisasjoner, grunneiere, næringsliv og innbyggere anledning til å komme med innspill til planarbeidet.

Det skal særlig legges til rette for dialog med:

- grunneiere og landbruksinteresser
- natur-, frilufts-, jakt- og fiskeorganisasjoner
- barn og unge
- næringsliv
- relevante statlige og regionale myndigheter
- nabokommuner og andre aktuelle samarbeidspartnere
- innbyggere og andre interesserte.

Aktuelle former for medvirkning kan være åpne møter, temamøter, arbeidsverksteder, møter med aktuelle interessegrupper og digitale eller kartbaserte innspillsmuligheter.

Det skal vurderes særskilt hvordan barn og unge kan gis en reell mulighet til å delta i planarbeidet.

Innspill som kommer inn gjennom planprosessen skal vurderes som del av grunnlaget for utarbeidelsen av kommunedelplanen.

Som supplement til den digitale innspillsløsningen vil det bli publisert informasjon om planarbeidet på kommunens nettsider og i kommunens sosiale mediekanaler. Dette skal bidra til å sikre god informasjonstilgang og legge til rette for bred medvirkning i planprosessen.

Fremdriftsplan

Gjeldende tidsplan er skissert i tabellen nedenfor:

Inderøy kommune tar sikte på å legge frem planen til førstegangsbehandling iløpet av vinteren 2027. Planen vil deretter legges frem til sluttvedtak i juni 2027.

Måned/år	**Hva skal gjennomføres:**
Mai 2026	Sette sammen arbeidsgruppe. Utarbeide planprogram til politisk behandling.
august-september 2026	Kunngjøre oppstart og høring til planprogrammet (høringsperiode 6 uker). Behandle innspill og uttalelser etter høringsperioden.
november 2026	Fastsette planprogram
november - desember 2026	Medvrikning, kartlegging og informasjonsbearbeiding Sende delrapport til miljødirektoratet innen 01.11.2026
desember 2026 - mars 2027	Informasjonsarbeid og utarbeidelse av selve planen Sende planen til førstegangsbehandling og vedtak om offentlig ettersyn (6 uker). Behandling av merknader/innspill
April - mai 2027	Sluttbehandling og planvedtak Behandling av merknader og innspill
Mai - juni 2027	Sluttbehandling og planvedtak

	Kommunedelplan for naturmangfold for Inderøy kommune blir kunngjort Sluttbehandling og sluttrapport sendes til Miljødirektoratet

Avslutning

I forbindelse med innvilget tilskudd på 400 000kr fra Miljødirektoratet. Starter Inderøy kommune opp arbeidet med Kommunedelplan for naturmangfold for perioden 2026-2036. Det er som mål å få gjennomført planen gjennomført og vedtatt innen Juni 2027. Før den tid - vil nødvendig kompetanse og politisk forankring være sentralt i arbeidet.

Arbeidsgruppen for ovennevnte plan ser derfor fram til arbeidet med kommunedelplan for naturmangfold for Inderøy kommune.